

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 223

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CELJE Prešernova 3. tel. 280
POSTNI ČERKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, petek 29. septembra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Nemško-ruski sporazum Pritisk na Anglijo in Francijo

Delitev Poljske brez vmesne države: dokončna razmejitev med Nemčijo in Rusijo - V primeru nadaljevanja vojne sklepanje o novih nemško-ruskih ukrepih - Rusija bo dobavljala surovine

Ultimat Angliji in Franciji

BERLIN, 29. sept. Razgovori med Ribbentropom in Molotovom ter Staljinom so zaključeni. Izdano je uradno poročilo, ki pravi: »Polem ko sta vladi Nemčije in sovjetske Rusije po današnjem podpisu pakta dokončno uredili vprašanja, ki izvirajo iz razpada Poljske, se je pojavila sigurna osnova za trajen mir na vzhodu Evrope. V interesu narodov je, da se pripravi konno vojnemu stanju med Nemčijo in Veliko Britanijo ter Francijo. Obe dve vladi bosta z drugimi prijateljskimi državami poizkusili ta cilj doseči čimprej. Če bi napori v tem smislu ostali brezuspešni, bosta Anglija in Francija odgovorni za nadaljevanje vojne. V tem primeru se bosta vladi Nemčije in Rusije konzultirali za potrebne ukrepe. Podpisi: von Ribbentrop, Molotov.«

Pakt o delitvi Poljske

Drugi dokument, ki sta ga podpisala v. Ribbentrop in Molotov, se glasi: Nemška in sovjetska vlada smatrata, da je po razpadu Poljske njuna naloga, da vpostavi na tem ozemlju red in mir in osigurata tam živečim narodnostim njihovim narodnim individualnostim odgovarjajoče mirno življenje. Za ta namen sta se vladi zedinili:

1. Nemčija in Sovjetska unija postavljata kot mejo med obema državama na ozemlju dosedanje države Poljske črto, ki je v priloženi karti začrtana ter je tudi v dodatnem protokolu pobliže opisana.
2. Obe državi priznavata v čl. I omenjeno mejo kot dokončno in bosta vsa-ko vnesavanje tretjih preprečili.
3. Ureditev razmer na omenjenem ozemlju bo pripadla zahodno od nove črte Nemčiji, vzhodno pa Sovjetski uniji.
4. Obe vladi vidita v tej ureditvi sigurno osnovo za nadaljnji razvoj prijateljskih odnosov med obema državama.
5. Ta pogodba bo ratificirana in ratifikacijske listine bodo izmenjane v Berlinu čimprej. Pogodba stopi v veljavo s trenutkom podpisa. Podpisi: v. Ribbentrop, Molotov.«

Popolne obojestranske dobave

Molotov je izročil Ribbentropu naslednje pismo: »Gospod zunanji minister nemškega rajha! Z ozirom na naše razgovore, vam povzajem, da je vlada Sovjetske unije pripravljena obstoječe trgovinske zveze z Nemčijo še poglobiti. V ta namen bo izgotovljen gospodarski program. Sovjetska unija bo dobavljala nemškemu rajhu vse potrebne surovine. Te dobave se bodo kompenzirale z industrijskimi izdelki Nemčije. Obe vladi bosta vse potrebno ukrenili, da se bo ta dogovor čimprej realiziral.« Nemški zunanji minister je odgovoril s tem, da je pismo prejel ter nato napisal vsebinsko pismo. Istočasno izjavlja tudi on, da nemška vlada jemlje na znanje nemško sporočilo ter da bo s svoje stran lukrenila vse potrebno.

Nova nemško-ruska meja

Razmejitev na ozemlju dosedanje poljske države med Nemčijo in Rusijo je razvidna iz priloženega protokola: »Mejna črta se začne pri južni konici Litve, gre zahodno na Avgustovo ter se konča pri reki Pise, nato po Pisi do Ostrolenke. Od tam se nadaljuje po reki Bug, od tam pa vzdolž Buga do Kryštínopola, kjer se obrne na zahod ter teče severno od Raveruske ter Lubaczowa do reke San in po toku Sana do madžarske meje.

Estonija sprejela ruski ultimat

Podpis pogodbe o „medsebojni pomoči“ med Rusijo in Estonsko - Rusija dobi pomoške in letalske baze na Estonskem

MOSKVA, 29. sept. Tu je bil včeraj podpisan pakt o medsebojni pomoči med sovjetsko Rusijo in Estonijo. Pakt velja od deset let. V prvi točki je rečeno, da bosta obe državi vojaško pomagali v primeru napada na eno izmed njiju. Vojaška pomoč bo stopila v veljavo v pri-

meru napada čez Litvo ali pa napada na morju. Druga točka pravi, da izročil Estonska otoka Ōsel, Dagō in pristanišče Matiski Rusiji za pomorske in letalske baze. Tretja točka pravi, da se obe državi zavežeta, da ne bosta šli v akcijo z drugimi državami, ki bi bila naperjena

teče meja jugovzhodno do Nura na reki Bug, od tam pa vzdolž Buga do Kryštínopola, kjer se obrne na zahod ter teče severno od Raveruske ter Lubaczowa do reke San in po toku Sana do madžarske meje.

Ribbentrop se vrača v Berlin

LONDON, 29. sept. Po poročilu iz Moskve je bila včeraj v Kremlju velika pojedina, prirejena v počastitev von Ribbentropa, katere sta se udeležila tudi dva žida, Kaganovič in še neki drugi sovjetski dostojanstvenk. Po pojedini je odšel von Ribbentrop v opero, kjer si je ogledal baletno predstavo. Razgovori med Ribbentropom in Molotovom so se nato nadaljevali še po polnoči.

BERLIN, 29. sept. DNB poroča iz Mo-

skve: Nemški zunanji minister von Ribbentrop bo po doslej predvidenem programu odletel iz Moskve nazaj v Berlin danes ob 12.30 moskovskega časa.

LONDON, 29. sept. Reuter poroča iz Moskve: V političnih krogih sodijo, da bodo po Ribbentropovem odhodu še ostali v Moskvi člani njegovega spremstva, da redigirajo temeljne posameznosti doseženega sporazuma skupno s sovjetskimi strokovnjaki.

Prvi angleški komentar

LONDON, 29. sept. Uradni krogi še niso zavzeli stališča k rusko-nemškemu sporazumu. Neuradno pa se smatra, da pomeni tisti odstavek sporazuma, ki govori o mirovni ponudbi Angliji in Franciji, pravo ultimativno zahtevo in grožnjo na naslov zahodnih demokracij, z eventualnostjo skupne rusko-nemške fronte.

Rooseveltova zmaga v odboru

WASHINGTON, 29. septembra. Zunanje-politični odbor senata je s 16 proti 7 glasovom sprejel izpremembo nevtralnostnega zakona ter ukinil embargo na orožje (prepoved izvoza orožja op. ur.) v seji, ki je trajala tri ure. Senatorja Barkley in Pittman sta predložila dve izpremembi, ki sta bili sprejeti. Važna je izprememba, da se tistim državam, ki so dolžne Ameriki še iz prve vojne, ne dovolijo novi krediti. Po 90 dneh mora biti blago brez obnove roka plačano. Senator Pittman je na to izjavil, da to še ne pomeni prepovedi privatnih kreditov. Debata v plenumu senata bo v ponedeljek.

PARIZ, 29. septembra. Havas poroča iz Washingtona: Predlog zakona Pittman, ki je bil od odbora za zunanje zadeve izročen senatu, pride v razpravo v ponedeljek. Ta lex Pittman, ki predvideva vporabo klavzule »plačaj, pa odnesi!« na vse blago, prodano vojskujočim se državam, je bil sprejet v odboru po viharni debati. Bila je že nevarnost, da

se bo odločitev o tem vprašanju odložila na drugi dan. Naposled pa je vlada doslegla, da je bil Pittmanov predlog sprejet, in sicer z veliko večino 16 proti 7 glasov. Senatorji so izjavili, da si pridružujejo pravico opozicije proti Pittmanovemu predlogu v senatu, toda glasovali so v odboru zanj zato, da bo takoj predložen senatu.

PARIZ, 29. septembra. Havas poroča iz Washingtona: Senatski odbor za zunanje zadeve je sprejel dve spremembi zakonskega osnutka o nevtralnosti. Ena sprememba predvideva poostrenje finančnih določil v pogledu tistih držav, ki bi po 80 dneh ne plačale prvega obroka za kreditirano blago. Druga sprememba pa se nanaša na promet, namreč da se ameriški mornarji in letalci smejo zadržati na tistih otokih ameriške hemisfere, ki pripadajo vojskujočim se državam. O tem zakonskem načrtu se bo razpravljalo v ponedeljek. V zvezi s tem je Pittman izjavil, da je edino sporno vprašanje v pogledu končnega glasovanja vprašanje embarga.

Vse delo v Posarju ustavljeno

LONDON, 29. sept. »Yorkshire Post« poroča, da so Nemci sedaj popolnoma evakuirali vse Posarju in ustavili delo v vseh tamkajšnjih rudnikih in industrijah. S tem je Nemčija izgubila vso ogromno posarsko premoževno in ostalo rudniško produkcijo ter industrijo, kar bo težko nadomestila drugod.

KRONSKI SVET V LONDONU

RIM, 29. septembra. Stefani poroča iz Londona: Pod predsedovanjem kralja Junija je bil sinoči kronski svet, na katerem se je, kakor izvezo, razpravljalo o mednarodnem položaju.

Romunske čete na besarabski meji

Ogromni romunski izdatki za oborožitev — V Bukarešti so proti miru s koncesijami, ki bi pomenil okrnitev države — Argetoianu novi ministrski predsednik

BUKAREŠTA, 29. sept. Reuter. Romunska vojska se zbira na ruski meji v Besarabiji. Vpoklicanih je bilo spet nekaj letnikov rezervistov. Iz Dobrudže so poslale čete v Besarabijo. V Bukarešto je prispelo 14 angleških bombnikov znamke »Blenheim«, ki pa so bili pilotirani po romunskih letalcih. Vsi romunski državljani v Veliki Britaniji so bili pozvani, da se do ponedeljka javijo romunskemu vojnemu atašeju.

BUKAREŠTA, 29. sept. Romunija je porabila za vojne priprave že 50 milijard zlatih lejev, samo od zadnje krize že 350 milijonov. Ta vsota je večja kakor romunski izdatki v dveh normalnih letih. Romunija je zajela tudi velike količine vojnega materiala, ki so ga pripeljale

poljske čete s seboj. Poljaki so prileteli tudi s 300 najnovejšimi bombniki ter pripeljali veliko število tankov in avtomobilov. Čeprav se govori o miru, se Romunija tajno pripravlja za obrambo. V Bukarešti so si na jasnem, če bi prišlo do miru v obliki koncesij, bo Romunija morala odstopiti svoja ozemlja Rusiji, Bolgariji in Madžarski. Tega pa Romunija ni pripravljena storiti. V teku tega tedna so oblasti uničile še eno važno skupino Železne garde. Preko sto članov je bilo ustreljenih. Misli se, da je treba najprej doma počistiti, preden pridejo usodni zunanje politični dogodki.

Bukarešta, 29. sept. Nova romunska vlada je sestavljena takole: Ministr-

ski predsednik Argetoianu, kronski svetnik in bivši podpredsednik vlade; notranji minister Nicola Otscu, bivši kraljevski rezident; minister za javno varnost general Marinescu, bivši minister notranjih zadev; minister za narodni prehod Gurescu, profesor in bivši kraljevski rezident; propagandni minister Radianu, bivši državni podtajnik; državni podtajnik pri predsedniku vlade August Filip. Drugih važnih sprememb ni, razen da so trije dosednji ministri iz vlade izpadli. Nova vlada je sinoči prisegla kralju. Novi ministrski predsednik Argetoianu bo podal danes izjavo o rumunski zunanji politiki, v kateri bo naglasil, da hoče ostati nespremenjena.

Dar Američanke Franciji
PARIZ, 29. sept. Agencija Havas poroča: Neka plemenita Američanka, ki se želi, da se objavi njeno ime, je darovala francoski obrambni blagajni 20.000 dolarjev. Ob tej priložnosti je izrazila tudi svoje najgloblje simpatije za Francijo. Francoski narod se ji za ta velikodušni dar in simpatije iskreno zahvaljuje.

UKINITEV OBSEDNEGA STANJA NA SLOVASKEM

BRATISLAVA, 29. sept. (DNB.) Slovenska vlada je z današnjim dnem ukinito obsedno stanje, kakor tudi pasivno protiletalsko obrambo in zatemanje mest.

LATVIJSKI OBRAMBNI SVET
STOCKHOLM, 29. septembra. Latvija je dobila obrambni svet. Na čelu mu stoji predsednik republike.

ANGLEŠKA PRERACUNSKA DEBATA
LONDON, 29. septembra. Preracunsko debata v spodnji zbornici je bila prekinjena na jutri.

Dogodki na zahodni fronti

PARIZ, 29. sept. Bitke na zahodni fronti so tik ob luksemburški meji. Francozi so naredili več lokalnih napadov pri Perlu ter ujeli veliko Nemcev. Artilerija strelja ves dan vzhodno od Perla. Nemci dovažajo velike množine materiala in vojakov iz Poljske.

PARIZ, 29. sept. Vojno poročilo od davi pravi, da je bila pretekla noč na fronti mirna. Sovražni napad zahodno od Saarbrückna je bil odbit. Na morju je trgovski promet spet v normalnem teku. Včeraj popoldne so antantna letala sestrelila večje število sovražnih letal.

LONDON, 29. sept. Reuter poroča iz Luksemburga: Včeraj popoldne je pričelo močno topniško streljanje na zahodni fronti.

PARIZ, 29. sept. Havas poroča z zahodne fronte: Včeraj so francoske čete pre-

šle v napad proti nemškemu oddelku na najzahodnejšem sektorju. Te operacije so imele samo krajevni značaj. Sinočnje poročilo vrhovne komande pravi, da so se boji razvili vzhodno od Mosele, na ozemlju med omejnimi vasi: Arras na francoski strani in Perl in Borg na nemški strani. Že pred dvema tednoma je na tej točki prišlo do hudih bojev, ko so nemške čete izvršile napad, a so jih Francozi odbili. Zatem so francoske čete nadaljevale napad in so predrele na nemško ozemlje do vasi Perl, tako da so prekoračile železniško progo Metz—Trier. Pri včerajšnje mnapanu so francoske čete napredovale vzdolž glavne ceste, ki pelje proti vasi Borg. Pri te mje bilo več Nemcev ujetih. To je bil edini dogodek v teku večerajšnjega dne na vsej zahodni fronti.

Tudi Modlin se je vdal

BERLIN, 29. sept. Nemško poročilo o operacijah na Poljskem pravi, da se nemške čete po načrtu umikajo na določeno demarkacijsko črto in so pri tem obkrožile in zajele več izoliranih poljskih čet. Ujeli so 500 častnikov in 6000 vojakov. Za današnjo zasedbo Varšave je bilo že sinoči vse pripravljeno. Medtem je tudi

že poveljnik trdnjave Modlina ponudil pogajanja za predajo, ki so v teku in bodo po vsej verjetnosti danes zaključena, tako da bodo nemške čete vkrakale jutri v to zadnjo poljsko trdnjavo. Na zahodnem bojišču ni bilo nobenih važnih dogodkov. Nemci so sestrelili neko francosko izvidniško letalo.

Prvi nemški napad na Anglijo

BERLIN, 29. sept. Nemško pomorsko poveljstvo poroča, da je bila včeraj napadena z uspehom neka težka angleška križarka, in sicer v bližini otoka May. Križarko so napadla bombna letala in jo je na srednjem delu zadela 250 kg težka bomba.

LONDON, 29. sept. Eskadrilja nemških bombnikov je včeraj napadla škotsko obalo, je pa bila pregnana od angleških letalcev. To je prvi večji napad Nemcev na angleško ozemlje. Admiraliteta demantira nemške vesti, po katerih bi nemški bombniki pri napadu na angleške ladje v

Firth of Forthu, v bližini otoka May, potopili neko angleško križarko. Napad je sicer res bil izvršen, vendar brez vsakega efekta.

BERLIN, 29. sept. Nemška podmornica, ki je potopila angleški nosilec letal »Courageous«, se je vrnila v Wilhelmshaven.

OSLO, 29. sept. Na južni norveški obali so opazili nemško podmornico. Nenadoma je nastala eksplozija. Ne ve se še, ali je podmornica izstrelila torpedo, ali so norveške obale straže streljale, ali pa je nastala eksplozija v podmornici.

Pomorske operacije v novi fazi

PARIZ, 29. sept. V tukajšnjih poučenih krogih se trdi, da se je od 27 nemških podmornic, ki so bile pred pričetkom vojne na odprtem morju, da onemogočijo nasprotniški trgovski promet, vrnilo nepoškodovanih v svoje baze doslej samo sedem. Vse druge so bile večinoma potopljene ali vsaj onesposobljene za vsako nadaljnjo akcijo.

PARIZ, 29. sept. Havas. Pomorske operacije prehajajo zdaj v novo fazo. Na kraju tretjega tedna vojne velja zabeležiti dve dejstvi, ki utegnejo imeti važne posledice za nadaljnji potek. To je na eni strani nepobitno dejstvo, da nemške podmornice, ki so od početka sovražnosti križarile po morjih, zdaj nimajo več toliko široke možnosti za svoje operacije, na drugi strani pa je angleško in francosko trgovinsko brodovje zdaj popolnoma razporejeno in zavarovano. Drugi naval nemških podmornic na trgovinske ladje

zaveznikov, ako bi do njega prišlo, ne bi imel več pričakovanega uspeha. Nemške podmornice bodo odslej zadevale na vse bolj zamrežen obrambni sistem. Znano je že tudi, koliko izgub je imela doslej nemška mornarica v podmornicah. K temu pa je treba še pripomniti, da se te izgube nanašajo samo na primere direktnega napada od strani francoskih in angleških vojnih ladij. Razen nemške admiralitete nihče ne ve, koliko je število uničenih nemških podmornic, ker je treba imeti pred očmi, da so se te in one ponesrečile od min in drugih ovir, kar seveda francoskim in angleškim pomorskim oblastvom še ni točno znano.

Mariborska napoved. Malo oblačno in nekoliko vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 11,4, danes najnižja 0,1, opoldan 11,6.

Papeževa akcija za obnovitev Poljske

RIM, 29. septembra. Papež Pij XII. je poslal vsem vojskujočim se državam in nevtralcem poslanico, v kateri predlaga mirovno konferenco, katere cilj naj bi bil obnovitev Poljske. V tem smislu je stavil predlog tudi že berlinski vladi. Ako bi Nemčija pristala na tako konferenco, bi jo iskreno pozdravili tudi Italija in Amerika. »Osservatore Romano« pa kritizira zelo ostro sovjetsko politiko nasproti Estoniji in pravi, da so si Rusi napade na svoje ladje izmislili, samo da bi našli pretvezo za pritisk na Estonijo. Podpisniki vseh paktov o nenapadanju, pravi

list, so postali napadalci. Po razpadu Poljske ograža sovjetska Rusija vse sosedne države in stremlji za tem, da razširi svoj »življenjski prostor«. To sovjetski življenjski prostor ni samo Estonska, ampak ves svet, katerega si želi sili osvojiti v imenu komunizma. Protijemu nameri bi se morali sedaj dvigniti ogroženi narodi, kajti sicer bo za oboroženo prepozno. Prvi korak k temu bi pa bil, da bi se Nemčija odpovedala svojih aspiracij na Poljskem in pristala v to, da se Poljska obnovi. V tem smislu je usmerjena vsa sedanja akcija Vatikana.

PREISKAVE V AMERIKI

WASHINGTON, 29. septembra. Ameriški vrhovni državni tožilec Murphy je izjavil, da bo uvedel preiskavo proti različnim tujim agentom ter »Nemško-ameriški zvezki«.

»BREMEN« JE V MURMANSKU

MALMÖ, 29. sept. Švedski parnik »Curacao«, ki se je včeraj vrnil iz Murmanska, potrjuje vest, da je res tam zasidrana nemška prekomorska ladja »Bremen«.

ANGLEŠKO LETALO SE JE VRNILO

LONDON, 29. sept. Angleško letalo, ki je pred nekaj dnevi zasilno pristalo na Islandiji, se je vrnilo domov.

EKSPLOZIJA V ANGLIJI

LONDON, 29. sept. V neki severni tovarni za vojaški material je nastala velika eksplozija. Petnajst delavcev je mrtvih, 4 so ranjeni.

ZBIRKA ZA RDEČI KRIŽ

LONDON, 29. sept. Zbirka londonskega župana na Rdeči križ znaša že 51 milijonov dinarjev. Neznani darovalec je podaril diamantno ovratnico, ki je vredna na 6 in četrt milijona dinarjev.

UKRAJINŠČINA V ROMUNSKIH ŠOLAH

BUKAREŠTA, 29. sept. Romunska vlada je sklenila uvesti takoj ukrajinsko in vse šole, ki jih obiskujejo otroci ukrajinske narodne manjšine.

AFERA KNICKERBOCKER

BERLIN, 29. sept. V propagandnem ministrstvu je bilo objavljeno tujim tiskom uradno zanikanje napovedi ameriškega novinarja Knickerbockerja (Kakor znano, je Knickerbocker našel razne tuje banke ter tudi vsote, katere so nemški ministri naložili v teh tujih bankah, op. ur.)

Ne boljše vizacija, ampak vseslovanstvo

Senzacionaina vest londonskega lista o izjavi Molotova — Tudi v Berlinu govore o novi vseslovanški nevarnosti

LONDON, 29. septembra. Tujkajšnje »Times« poročajo, kako je na balkanske države vplivalo posredovanje sovjetske Rusije na Poljskem ter njeno najnovejšo nastopanje v srednji in južnovzhodni Evropi. List omenja tudi zadnji obisk bolgarskih parlamentarcev v Moskvi in izjavo enega izmed njih, da želi Bolgarija isto kakor Rusija, da vlada med Bolgarijo in Jugoslavijo mir. Molotov je priporočil Bolgariji, naj vodi nasproti Jugoslaviji miroljubno politiko in izjavil, da

cilj sovjetske Rusije ni boljše vizacija, ampak vseslovanstvo.

LONDON, 29. septembra. United Press poroča, da zasledujejo v Berlinu s posebno pozornostjo rusko zanimanje za balkanske države in se, kakor nekoč carska Rusija, smatrajo vedno bolj za njihove zaščitnice. Rusija želi združiti slovanske države v slovanski blok. Zaradi tega se v Berlinu zopet veliko govori o panslavizmu, ki je večja nevarnost kakor boljše vizem.

Obojestranske zmage na Kitajskem

TOKIO, 29. sept. Agencija Domei poroča, da so japonske čete po izjavi admirala Kanazave obkolile v hribih severno od Čanča okoli pol milijona vojakov osrednje kitajske vojske, ki stoji pod poveljstvom maršala Čangkajška. Hribovito ozemlje zelo otežuje japonske operacije, katerih namen je sedaj preprečiti umik teh kitajskih čet, prisiliti jih k odločilni bitki in premagati.

BERLIN, 29. sept. DNB poroča iz Šanghaja: Japonski letalski opazovalci poročajo, da je glavno mesto kitajske pokrajine Hunan, Šangšah, od včeraj zjutraj v plamenih. Poročilo japonskega vrhovnega poveljstva pa pravi, da so kitajske

čete ob umiku same zažgale to mesto. Japonske čete so predrele do 30 km pred Šangšah.

PARIZ, 29. sept. Haavs poroča iz Čingkinga: Kitajske čete so dosegle na fronti pri Kjangsiju v osrednji Kitajski zmago nad Japonci. Kitajci so dosegli osvojili vse položaje, ki so jih v dosedanjih japonski ofenzivi morali zapustiti. Japonske čete so pretrepele velike izgube in se po celonočnih bojih pri Lofangu in Jensengu naglo umikajo. Na fronti severnega Hunana so ostale kitajske pozicije nespremenjene, nasprotno, Kitajci so celo napredovali.

Volitve senatorjev 12. novembra

BEograd, 29. septembra. Včeraj je bil ukaz kraljevih namestnikov, ki so predložili ministrskega sveta na podlagi 1. in 2. zakona o volitvah senatorjev. Volitve senatorjev za šestletno razdobje bodo v vsej kraljevini v nedeljo 12. novembra 1939. po določilih zakona o volitvah senatorjev od 30. septembra 1931. Dan sklicanja senata, izvoljenega 12. novembra 1939, je določen s kraljevskim ukazom.

Zakon o volitvah senatorjev od 30. septembra 1931 določa, da se volijo senatorji za šestletno dobo. Volitve senatorjev se vršijo po volivnih okrožjih, pri čemer predstavlja vsaka banovina po eno volivno okrožje, vstevši Beograd, ki tvori s svojim področjem prav tako eno volivno okrožje. V vseh volivnih okrožjih se voli po en senator na vsakih 300.000 prebivalcev; če pa je preostanek prebivalcev večji od 150.000, se voli še en senator. Pravico voliti senatorje imajo

1. vsi narodni poslanci vseh okrajev (za predmetne volitve to ne pride v poštev, ker je skupščina razpuščena), 2. vsi banški svetniki dotične banovine in 3. vsi predsedniki (župani) občin v dotični banovini. Volivno mesto je v vsaki banovini v mestu, kjer je sedež banovine. Volitve senatorjev so javne in se vršijo po volivnih spiskih. Vsak volivec lahko glasuje samo enkrat in osebno, samo na odrejenem volišču in za določene kandidatne liste.

Pred novimi političnimi zakoni

VOLIVNI ZAKON NA PODLAGI SPLOŠNEGA NEPOSREDNEGA IN TAJNEGA GLASOVANJA

BEograd, 29. septembra. Na seji ministrskega sveta 27. t. m. so ministri razpravljali med drugim tudi o izdelavi volivnih zakonov in so sklenili, da se za to izdelajo politični zakoni. Ministrski svet je povelj pravosodnega ministra dr. Laza Markovića z nalogo, da sestavi osnutek volivnega zakona na podlagi splošnega,

neposrednega in tajnega glasovanja po listah in poročnem sistemu.

HRVATSKA OROŽNIŠKA BRIGADA

V okviru sporazuma je bila v Zagrebu formirana posebna orožniška brigada banovine Hrvatske. Za poveljnika brigade je bil imenovan orožniški brigadni general Tartaglija, ki je Hrvat.

v položaju pravosodnega ministrstva ali pa v drugih resorih.

Zaradi prenosa teh kompetenc na Banovino Hrvatsko bo v Zagrebu tudi prenehala delovati sedež Stola sedmorice B, ki se bo prenesel s 1. novembrom 1939 iz Zagreba v Ljubljano ter se obenem preimenoval v »Vrhovno sodišče v Ljubljani«.

Kontrola uvoza iz deviznih držav

Finančni minister je izdal na predlog deviznega odbora Narodne banke uredbo, po kateri se uvaja splošna kontrola nad uvozom iz deviznih držav. Ta kontrola se je pričela 12. septembra. Od tega dne se ne more niti ena vrsta blaga uvoziti brez predhodnega dovoljenja, ki ga izdaja Komite za uvoz pri Narodni banki. Zato naj domači uvozniki pred podpisom naročil prosijo za dovoljenje, ker si bodo s tem prihranili stroške ležarine, vračanja blaga in morebitne odškodnine tujim dobaviteljem.

Vrhovno sodišče v Ljubljani

Zaradi prenosa kompetenc posameznih ministrstev na upravo Banovine Hrvatske se bosta 30. septembra ukinila pri pravosodnem ministrstvu odseka za področje aplikacijskega sodišča v Splitu. Vsi sodniki, ki sta jih upravljala odseka, preidejo po novi uredbi s 30. septembrom v pristojnost Banovine Hrvatske.

Osebe, ki je delalo v odsekih pravosodnega ministrstva, se bo poslalo na svoja redna službena mesta, če je bilo pozvano iz teh mest v pravosodno ministrstvo, ostalo osebje pa se bo stavilo na razpoložene banški oblasti v Zagrebu ali pa na razpolago po § 101 uradniškega zakona, v kolikor ne bo dobilo namestitve

Borba z upornimi kaznjenci

Na veleposestvu Terezije Zupančeve v Mariboru je že več dni zaposlenih 10 kaznjencev iz mariborske kaznilnice, ki jih nadzoruje paznik Josip Veršič. Te dni so bili zaposleni pri prešanju jabolk. Kaznjenci Miha Hode in Franc Rojko sta vedno neopazeno odhajala od dela in v kletki skrivaj pila jabolčnik. Ko so se po večerju omenjene dvojice in bilo nikjer. Sele po večerji sta se pridružila tovarišču in za hotela razorožiti. Pazniku se je z napotom in s pomočjo nekega momenta posrečilo oba puntarja ukrotiti in

spraviti v odrejeno sobo za prenočevanje, kjer so bili zbrani že ostali kaznjenci. Veršič je nekega dekleta poslal po orožnike v Maribor. Ti so s kolesi takoj prihitali, Ugotovili so, da Hode in Rojnik razsajata v sobi in grozita ter ostale kaznjence nagovarjata k uporni. Oba so uklenili v verige, takrat pa se je uprl še tretji, Miha Petančič, ki je hotel pomagati svojima uklenjenima tovariščema. Tudi njega so uklenili. Vse tri so še isto noč odpravili v moško kaznilnico v Maribor, kjer jih čaka zaslužena kazen. Hode presedeva 5-letno robijo, Rojko 14-mesečno, Petančič pa 8-letno robijo.

Organizacija domačega tržišča in cen

Nedavno je vlada izdala uredbo o obvezni nabavi potrebnih živilskih rezerv v vseh mestih in občinah. V ta namen je vlada že odobrila kredit v znesku 620 milijonov dinarjev. S tem denarjem bodo v glavem nakupili pšenico, koruzo, mešano in mast.

Rezerva živil bo služila regulaciji cen živilskih potrebščin. Preprečila bo napore padca cen poljedelskih proizvodov. Na domačih tržiščih se je pojavila spekulacija, tako da trpe naši poljedelci ogromno več milijonsko škodo. Tako se je sedaj prodaja pšenice po 100, 110 do

120 dinarjev, čeprav je minimalna intervencijska cena pšenice 150 dinarjev. Enako je tudi pri suhih slivah. Iz raznih krajev naše države prihajajo vsak dan skupine kmetov, ki se pritožujejo pri poljedelskem ministru zaradi uničujoče spekulacije. Poljedelski minister je izjavil, da je vzrok tega nezdravega dejstva neorganizirano domače tržišče, ko so ponudbe poljedelskih proizvodov zelo velike. Vlada je sklenila zmanjšati te ponudbe s tem, da se bodo ustvarjale živilske rezerve. Zato bodo na naših tržiščih odkupili velike količine pšenice, koruze, masti, čebule in drugih pridelkov. S tem se bodo cene teh pridelkov regulirale in bodo ostale na zadovoljivi višini.

Grozna najdba v gozdnem jarku

Prostnica Alojzija Sedovnikova iz Arčevca pri St. Iliju v Savinjski dolini je v gozdnem jarku odkrila strahovito najdbo. V jarku je našla popolnoma razpadlo moško truplo. Bilo je že skoraj sajen okostje, ki so ga že živali načele. Trupla je ležala pločevinasta posoda, ki je bila obveščena orožniki, ki so jo našli v umazanem perilu in berglja. O truplu spoznali 78-letnega preužitarja, ki je imenoval v siromašni bajti na samotni bregu. Na jarku je zakotila smrt. Ker je truplo posebej posvečalo njegovemu izginotju, niso posvečali njegovemu izginotju. Ugotovljeno je, da je truplo v jarku pral perilo. Pri tem je zadela kap in je v jarku umrl. Vsak človek o kakšnem zločinu je neutemeljen. Zato so njegove ostanke pokopali.

Spomenica slovenskih demokratičnih skupin

Celje, 29. septembra.

Na nedavnem sestanku predstavnikov nekaterih slovenskih demokratičnih skupin celjskega okraja, ki je bil v Celju, je bila sprejeta posebna spomenica in poslana kraljevemu namestništvu, vladi in šefom vseh opozicijskih strank. Spomenica navaja med drugim:

SPOMENICA

Predstavniki slovenskih demokratičnih skupin v celjskem okraju izjavljamo, da smatramo sporazum od 26. avgusta 1939 za velik korak naprej na poti do popolne preureditve države na temelju resnične demokracije in narodne enakopravnosti. Da se tudi Slovencem zagotovi narodna enakopravnost in svoboda, da se zagotove vsem državljanom osnovne

demokratične pravice in da se popravijo krivice, ki so jih zagrešili dosedanji režimi, zahtevamo, 1. da se takoj tudi Sloveniji prizna zakonodajna in upravna samouprava v istem obsegu kot banovini Hrvatski, 2. da se takoj odpravi cenzura tiska in z novimi zakoni zagotovi popolna svoboda tiska, popolna svoboda zborovanja, sestajanja in združevanja ter da se takoj odpravita tudi zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi in izredno sodišče za zaščito države ter amnestirajo vsi politični obsojenci, da se tako omogoči vsem političnim strankam svoboda delovanja in propagande, 3. da se takoj razpišejo volitve v narodno skupščino po demokratičnem volivnem zakonu z enak, tajno in proporcionalno aktivno in pasivno volivno pravico vseh

Celje

c. V sporu Gostilničarska pivovarna v Laškem proti inž. Mayer danes ni prišlo do razprave, ker je bila med strankama dosežena poravnava.

c. Olepševalno in tujsko prometno društvo v Celju se najlepše zahvaljuje Združenju trgovcev za mesto Celje, Hranilnici dravske banovine v Celju in Ljudski posojilnici v Celju za izdatno denarno podporo z željo, da bi darovalci našli obilo posnemovalcev.

c. Česplje ponujajo kmetje na veliko že po 30 par. Tvrška Zangger v Celju je v šmarskem in celjskem okraju nakupila že 40 vagonov česplj, ki jih bo prekuhala v žganje. Ponudbe prihajajo tudi iz Kratine in celo iz Bosne.

c. Združenje trgovcev v Celju poziva z okrožnico svoje člane, da se točno držijo uredbe o zatiranju druginje in proti brezvestni spekulaciji, dalje opozarja članstvo, da morajo vsi nameščenci brezpogojno imeti poslovne knjžice, da si jih pravočasno nabavijo in tretjič, da se vsi točno držijo odpiralnega in zapiralnega časa. Trgovine naj se v celjski mestni občini odpirajo ob pol 8. in 14., zapirajo pa ob pol 13. in 18., črnosno ob sobotah in dnevih pred prazniki ob 19. Ob nedeljah in praznikih mora delo v trgovinah počivati.

Ptuj

ZBOROVANJE GLASBENE MATICE

V Ptujju je bil 17. občni zbor Glasbene matice. Iz poročil je razbrati, da je lani položilo zaključni izpit 45 učencev. Na prireditvi Glasbene matice 1. junija je nastopilo 35 gojencev s klavirskimi, violinski in ter celo točkami. Vršilo pa se je še več drugih koncertov in glasbenih nastopov, ki so nudili Ptujčanom lep glasbeni užitek. Odbor si je prizadeval, da dvigne glasbeno življenje v Ptujju na čim višjo stopnjo. Za to pomembno kulturno delo ima največ zaslug učiteljstvo. Tajnik Sancin omenja v svojem poročilu, da Glasbena matica teži za tem, da nudi gojencem čim več ugodnosti. Zavedati se je treba, da je glasba pot, ki nas vodi k cilju, kjer je plemenitost in vredina duha. Po običajnih poročilih je bil izvoljen tale odbor: predsednik Gorjup, tajnik Sancin, blagajnik Saron, predsednik pevskega zbora Sancin, predsednik Mestno godbe Fras, Glasbena matica v Ptujju deluje s pevskim zborom, Mestno godbo in odsekom harmonikarjev. Tudi letos se hoče Glasbena matica poživeti, da bo zopet zavzemala isto umetniško višino kot v prejšnjih letih.

p. S tovarnika je zletel. Mešetar Regvat Matevž iz Stanošine pri Podlehniku je po Halozah nakupoval sadje in ga nalagal na tovornik svojega prekupčevalca iz Ptujja. Nato se je peljal na tovorniku v Ptuj. Ket je sedel previsoko na zabojih, ga je zagrabilo pod železniškim viaduktom na Sp. Bregu. Zadobil je zelo resne poškodbe. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

p. Nevarnega tata koles so že ujeli. Poročali smo, da se je ptujskemu orožništvu posrečilo iztakniti sled za nevarnim tatom koles. Sedaj so ga že ujeli. Radi nedovršene preiskave se drži ime v tajnosti.

— V vsaki družbi se počteno najem, saj ne vem, kdaj bom spet kam povabljen!

Maribor

Razgovor o živilih, cenah in špekulaciji

Pošteni slovenski trgovci odločno zavračajo vsakršno krivdo glede špekulacije

Razgovor z uglednim predstavnikom mariborskega trgovstva je prav nazorno orisal sedanjí položaj našega trgovstva. Ze na nedavni seji Zveze trgovskih združenj v Mariboru so slovenski trgovci naglašali potrebo pomirjive trgovskih potrošnikov. V tem namenu objavljamo tudi nekaj važnih odstavkov iz razgovora našega sotruidnika z omenjenim trgovskim predstavnikom.

Prve dni v mesecu je bil naval na trgovine silno velik. To je povzročilo pomajnkjanje sladkorja, ki so si ga ljudje popolnoma napačno tolmáčili. Kmalu so uvideli, da je sladkorja dovolj in da je njegova cena še za pol dinarja nižja.

Res, je da se sedaj čuti veliko pomajnkjanje riža, kave in raznih dišav. Kar se tiče riža, je gotovo, da ga bomo meli kmalu dovolj, ker so pogovanja z Italijo, ki nam dobavlja riž, povoljno končala. Sicer pa imamo namesto riža dovolj domačih nadomestkov, kakor razne ješprenčke, ječmene, proseno kašo itd. Kave ni zaradi nemogočega oziroma zelo oviranega pomorskega prometa. Glede kave smo navezani na uvoz iz preko-

morskih držav in tamkajšnjih kolonij. Tudi to nas ne bo prizadelo, ker imamo pri nas dovolj mleka in drugih kavinah nadomestkov, ki nam bodo popolnoma nadomestili pravo kavo, dokler te ne bo zopet na našem trgu. Sicer pa so razne dišave in kave že na poti in je potrebno samo še, da izda Narodna banka potrebne devize.

Kar tiče eventualnega variranja cen raznih življenjskim potrebščinam je res, da so te razlike rodile umazane konkurenčne borbe med nekaterimi trgovci, kar je bilo opaziti zlasti na podeželju. — Znani so primeri, ko so trgovci prodajali iz konkurenčnih razlogov blago po lastni

ceni.

Na splošno se cene niso dvignile, vsaj znatno ne. Saj bi to ne bilo v interesu našega trgovstva, ki ima sedaj večinoma prazne trgovine. Res pa je, da so se engros cene moki nižale. Tudi v manufakturnih trgovinah je velik zastoj in se cene blagu niso nikjer zvišale.

Trgovce je uredba o pobijanju draginje moralno prizadela, ker so prikazani kot kasta zase, katero naj bi povsod preganjali in kontrolirali. Pošteni slovenski trgovci niso proti zatiranju verižnikov, nočejo pa, da jih uredba postavlja v isto vrsto. Zato so vložili utemeljen protest.

Italija bo dobavljala bombaž

Ker je Italiji uspelo skleniti z ameriški mi izvozniki surovega bombaža večja naročila, bo italijanska tekstilna industrija v polni meri preskrbljena s surovinami. Surovega bombaža bo v Italiji celo znatno več in ga bo ostalo tudi za izvoz. Kakor doznavamo, bo Italija izvažala bombaž in bombažno prejo naši tekstilni

industriji v zadostnih količinah. Italija pa bo izvažala v našo državo surovine samo pod pogojem, da bodo te vnaprej plačane. Ta sklep italijanskih izvoznikov velja za vse države, s katerimi ima italijanska trgovina urejeno medsebojno trgovanje na klirinški podlagi.

Studenška ljudska univerza

pred novo sezono

Vkljub neugodnemu času za prosvetno in kulturno delo se je odbor studenške Ljudske univerze na svoji zadnji seji odločil, da bo začel z rednimi predavanji že v sredi ali pa v drugi polovici prihodnjega meseca. Odbor se je postavil v svojem bodočem programu na stališče, da bo treba letošnja predavanja čimbolj prilagoditi času, v prvi vrsti pa seyeda s predavanji vplivati čimbolj pomirjevalno. Odbor bo letos znova povabil svoje stare in priljubljene predavatelje, ter jih obertem prosil, da bi snovi za svoja predavanja vzeli iz tisočerih problemov, ki zanimajo danes najširše plasti ljudstva. Saj je prav studenška Ljudska univerza ena izmed onih prosvetnih in kulturnih ustanov, ki deluje med najširšimi plastmi ljudstva, ter je kot taka do danes vrezala v ledino prosvetnega dela med ljudstvom zelo globoko brazdo. Lahko bi jo postavili za vzor vsem bodočim ljudskim univerzam, ki se naj začno ustanavljati

po vseh količkaj pomembnejših krajih v Sloveniji. Da studenška Ljudska univerza tako uspešno deluje, je na eni strani zasluga predavateljev, na drugi strani pa in to v največji meri odbora, in prvi vrsti pa agilnih članov studenške Ljudske univerze kakor gg. šol. upravitelja Kontlerja, dipl. šol. nadzornika Vranca, studenškega župana Kaloha, Lintnerja in drugih.

Tako bo studenška Ljudska univerza v prihodnjih tednih s sodobnimi in aktualnimi predavanji, ki odgovarjajo času, znova začela svojo prosvetno delo v novem poslovnem letu. Odbor se nada, da bo spričo aktualnosti predavanj o sodobnih vprašanjih občinstvo prav tako kakor prejšnja leta, če ne še v večji meri posečalo predavanja. Pri tej priliki je treba naglasiti, kar se tiče posebno sromajnejših in izobrazbe najbolj željnih in dovtetnih slojev, da ljudska univerza v Studencih ne pobira vstopnine.

Sola Glasbene Matice

Ko je šola Glasbene Matice pričela z vpisovanjem na svojo glasbeno šolo in ko se je orkester in pevski zbor Glasbene Matice pripravil na novo sezono, so zagrmeli v Evropi topovi. Upravičeno smo bili v skrbeh ali bodo starši v teh časih še imeli dovolj zanimanja za glasbeno vzgojo svojih otrok, ali se bodo še naši idealni ljudje za pevski zbor, za orkester? Hvala Bogu, naš pesimizem je bil neupravičen. Res se je po prvih vesteh pokazal pri vpisovanju zastoj, ki je trenutno navdajal kulturne delavce te ustanove z resnimi skrbmi. Danes pa lahko upoštevamo razveseljivo dejstvo, da so se tudi največji pesimisti odločili, da vpišejo svoje otroke v našo glasbeno šolo. V zadnjem tednu vpisanje razveseljivo napreduje ter bo število vpisanih gojencev v najkrajšem času doseglo normalno višino. Individualni pouk za instrumente (violino, čelo, klavir, solopetje) se vrši že od 4. septembra dalje; za stranske predmete (pripravljani tečaj, mladinski zbor, teorija, šolski orkester itd.) se bo pouk pričel pa s 1. oktobrom. Šolo vodi g. O. Bajde, ki poučuje še violončelo ter nekatere stranske predmete. V krog učiteljskega zbora je Gl. Matica pridobila tudi našega domačega violinista g. Tarasa Poljanca. Na violinskem oddelku poučujejo sedaj gg. Poljanec, Pahor in Vrabc; na klavirskem oddelku gg. Serajnik, Fjnzgar in Dr. Klasinc, med tem ko bo solopetje še nadalje poučevala g. Ropas, katero smo v lanskem šolskem letu spoznali kot odlično pedagoginjo. Dosedanji uspehi učiteljskega zbora Gl. Matice so nam siguren porok, da bodo uspehi tudi v letošnjem šolskem

letu na zavidni višini.

Kriza, v kateri je tičal pevski zbor v zadnjih letih, je z novim dirigentom že v prejšnji sezoni srečno prešla. Pevski zbor že pridno dela. Pripravlja se cela vrsta stilnih koncertov. V načrtu je koncert obrednih pesmi, koncert mariborskih skladateljev, koncert slovenske folklore itd. Maticarji se bodo pošteno potrudili, da bodo realizirali velikopotezno zamisel svojega novega dirigenta g. M. Pertota, ki si je že v kratkem času pridobil lepih zaslug za naš pevski zbor.

Voj. kapelnik g. Jiranek, ki že od lani vodi orkestralni odsek Glasbene Matice, nam bo tudi letos nudil priliko spoznavati glasbeno ustvarjanje svoje domovine. Na koncertu, ki bo predvidoma še v letošnjem koledarskem letu, bomo lahko slišali celotno »Ma Vlast« velikega Čeha B. Smetane. Uspeh lanskega koncerta, na katerem smo slišali »Slovanske ples«, nam jamči, da bo tudi letošnji koncert kulturni dogodek.

Ta-le bežen pregled nas je lahko prepričal, da vsaj v »vojni živce« Maticarji živcev niso izgubili ter da jim volje do kulturnega dela tudi razburljivi dogodki zadnjega časa ne morejo vzeti. S svojim vztrajnim, neprekinjenim delom tudi Gl. Matica prispeva k pomirjenju ter zasluži za kulturne dobrine, ki nam jih daje v današnjih časih, vse priznanje. Škoda le, da javne ustanove izdatneje ne podpirajo našo odlično glasbeno ustanovo ter ji omogočijo tudi v burnih časih nemoten razvoj.

Med največjimi stvarmi na tem svetu je: obdržati ravnotežje ob vsaki priliki.

IZ DRVEČEGA VLAKA PAHNIL POTNIKA

V bližini Lepoglave je sunil neki neznaní moški iz drvečega vlaka 32 letnega delavca progovnih železnic Franca Šurbeka iz Loč pri Konjicah. Šurbek je padel kraj proge ter si zlomil ključnico. Šurbek, ki se zdravi v mariborski bolnišnici, ne ve povedati, zakaj si je neznanec privoščil z njim neslano šalo, ki bi se lahko usodno končala.

MUŠNICE JE PRODAJAL NA TRGU

Včeraj je nastalo med gospodinjami na mariborskem živliskem trgu veliko razburjenje. Klicale so stražnika in ga peljale k stojnici, kjer je neki moški prodajal gobe mušnice. O tem so bili obveščeni organi tržnega nadzorstva, ki so strupene gobe takoj uničili, prodajalca pa ovadili.

m. Odlikovanja. Z redom sv. Save IV. stopnje so bili odlikovani predstojnik mestne policije v Mariboru g. Stanko Kos in oba mariborska okrajna načelnika dr. Šiška ter Ajlec.

m. Zdravniška služba v mariborski bolnišnici je razpisana. Prošnje je treba poslati banski upravi do 10. oktobra.

m. Zopet nov mestni avtobus. Tovarna karoserij Pergler v Mariboru je te dni dobavila mestnemu avtobusnemu prometu zopet nov avtobus, ki ima 29 sedežev in 100 ks. Novi avtobus bo od 1. oktobra dalje vozil na progi Maribor—Ljutomer.

m. Tečaj Rdečega križa. Oblasni odbor Rdečega križa v Mariboru je te dni otvoril dva tečaja bolniških strežnic. Zanimanje za tečaje je v vseh slojih prebivalstva zelo veliko in so med udeleženkami tudi dame iz najvišjih krogov. Tečaj bo trajal več mesecev in se zaključí z izpitom.

m. Angleške ure daje Mr. Peter Bonghey. Vprašati dnevno od 11. do pol 13. ure v angleškem klubu, Gregorčičeva ul. 27.

m. Navadna in zdravstvena telovadba. Kdor hoče poslati svojo deco k telovadbi, naj se javi ob ponedeljkih, torekih, četrkih in petkih v telovadnici v Miklošičevi ulici ob 15. uri. Informacije daje tudi Lavrenčič Ivan, telovadni učitelj, vsak dan ob 9.30 na prvi deški meščanski šoli, Krekova ulica 1.

m. Rdeči križ Devica Marija v Brezju vabi na blagoslovitev reševalnega avtomobila, ki bo v nedeljo, 1. oktobra, v Devici Mariji v Brezju pri Mariboru. — Občinska uprava v Pobrežju vlijudno vabi in naproša vsa humanitarna in kulturna društva, da se udeležijo sprejema reševalnega avtomobila v nedeljo, 1. okt., pri Preht-

lerju v Pobrežju, nakar bo skupen odhod v Dev. Mar. Brezje ob 8. uri zjutraj. — Občinska uprava v Pobrežju naproša ob priliki blagoslovitve reš. avtomobila Dev. Mar. Brezju, izobesijo po Aleksandrovi cesti državne zastave. — Uprava.

m. Društvo »Jadran-Nanos« v Mariboru poziva vse rojake in vse, ki z društvom simpatizirajo, da se včlanijo v novo društvo. Uradne ure so v ponedeljek od 10. do 5., ostale dni pa od 10. do 12. ure v Narodnem domu, I. nadstropje (vzhodni del Kopalniške ulice). Društvo poziva, da se javijo v tajništvo vsi oni, ki so v prošnje za pridobitev jugoslovanske državljanstva. Vsem onim, ki so si le pridobili državljanstvo in ki se niso pobeli za izbris iz italijanskega državljanstva, se priporoča, da zaprosijo za potom italijanskega konzulata v Ljubljani. Prošnjo naj napravijo zaradi pogojni ne sigurnosti prav vsi, tudi oni, ki so bili jugoslovansko državljanstvo že 15 ali še več leti. Prošnji je treba priložiti overovljen prepis odloka o državljanstvu.

m. Mariborski upokojenci, člani štva, naj v zadevi prijav za draginske dohlado prinesejo tiskovine in zadnji rezek čeka penzije v uradnih urah v štveno pisarno na Rotovškem trgu.

m. Vlomna tatvina. V sobo pekarniške pomočnika Vida Merlina v Aljaževi ulici je vlomil neznanec in odnesel nekaj suknjo. Tatuj je lastnik zalotil v sobi nepridiprav je pravočasno pobegnil.

m. Zlato nalivno pero je nekdo ukradel uradniku Stefanu Preslu v neki kavarni. Pero je vredno 500 k.

m. Požar v mežski sušilnici. Novi sušilnici sadja v Mežici je izbrnel požar, ki je pretil celemu poslovanju in rudniški gasilci so preprečili večjo katastrofo.

m. Ukradeno kolo. Hotelskemu vratarju Ivanu Bauriču je neznanec izpred na Kralja Petra trgu odpeljal kolo s številom 132264.

m. Kopje je dobil v glavo na železničarja 15 letni sin strojevodje Obrčkal iz Frankopanove ulice. Prošnja za bila precej huda ter se je moral zateči v bolnišnico.

* Klub absolventov trgovske akademije priredi v nedeljo, 1. oktobra, celodnevni izlet v Gorice. Odhod s posebnim avtobusom ob pol 10. uri izpred glavnega lodbora. Vožnja in prehrana 35 din.

* Milostiva, ne pozabite važnega naslova Kozmetika-masaža »LADY«, Gregorčičeva ulica 4-II.

* Nočna lekarniška služba (od 22. vključno 29. t. m.): Lekarna pri Zamku Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 22-13.

Kino

* Kino Esplanade. Premiera munitnega filma »Veliki valček« z Louisom Korjus.

* Grajski kino. Danes najboljši francoske filmske industrije »Kajja goruka« (Nekronana carica), Danielle Rioux.

* Kino Union. Do ponedeljka »Tamerlisljajni film iz ruske preteklosti. Voj. Koren, Franken Viktor.

Radio

Sobota, 30. septembra
Ljubljana: 12. Plošče; 13.20 Plošče; 14. Otroška ura; 18. Za delopust, 19. Zabavni spored prihodnjega tedna; 19.40 Kako odpraviti slabe navade; 20.30 Večer slovenske mladini; 20.30 Večer slovenske mladini; 21.50 Za vesel konec; 22.15 Zagreb: 17.15 Koncert RO; 22.20 Plesna glasba akademskega orkestra. — Beograd: 13.50 Večerni koncert opera »La Boheme«; 19.05 Večerni koncert ljudskega RO; 21.30 Zabavni koncert likega RO. — Sofija: 7. Lahka in plesna glasba; 11. Opoldanski koncert lahke glasbe; 14. Popularni koncert; 22.30 Nočni popularni koncert. — Bruselj II.: Wanda chova opera »Quentin Matsijs«; 13. Cigarska kapela; 19.25 Simfonični koncert. — Praga: 18.30 Plesna glasba.

Vljudnost. — Tonček, zakaj se je treba odkar kadar gre mimo pogrebni sprevod? — Prosim, zato, ker je lahko v rabi učitelj.

Uspeh mariborskih grozdnih dnevov

Danes je tretji dan grozdnega tedna, ki so ga organizirale tudi letos članice Zveze gospodinj v Mariboru. Uspehi prvih treh dnevov jamčijo za uspeh cele prireditve, grozdni teden je dosegel začetni cilj. Prebivalstvo v polni meri sega po tej zdravi ljudski hrani, po sladkem haloškem in slovenjegoriškem grozdu.

Prva pošilka grozolja 5000 kg je že skoraj pošla. Gospodinjje so z grozdem zelo zadovoljne, ker je izredno lepo, sortirano in zelo sladko. Tudi cena je nizka, saj vsakdo premore tri dinarje za kilogram sladkega grozolja. Lepo je gledati stojnico na Rotovškem trgu in v Unionu, kjer se ves dan do mraka zbirajo ljudje

in kupujejo večje in manjše količine, vega sadu. Ves dan se vrstijo kupci, raj v procesiji in grozdja kupci kar ne hivaliti ne morejo.

Podčrtati moramo še eno zanimivo dejstvo. Zveza gospodinj je regulirala grozdne cene na mariborskem trgu. Do čim je bilo prej grozdje na trgu po 4 do 5 dinarjev kilogram, se je sedaj kar prepolnoči pocenilo. Tudi na trgu ga iz kosovrenčnih ozirov prodajajo po tri dinarje kg.

Ker je povpraševanje po grozdu izredno veliko, je Zveza gospodinj za soboto naročila še 5000 kg grozolja.

Kultura

Beloruska književnost

Med tem, ko poznamo pri nas ukrajsko književnost vsaj površno in ve po- vprečen izobraženec vsaj za njen obstoj, smo slišali doslej o beloruski književnosti prav malo ali nič, čeprav živi v Sovjetski zvezi 5 milijonov Belorusov in se v njih republiki priključilo zdaj še okrog 2 milijona Belorusov, ki so živeli v poljski državi.

nika v beloruskem jeziku. Tudi ostala prosvetna politika je kazala podobne ten- dence. Za Veliko noč 1925. leta je dala zapreti oblast v Novogrodsku 1368 ljudi, ki so zahtevali belorusko ljudsko šolo. Razvoj gledališča je bil nemogoč: trajalo je 4 do 5 mesecev, da je cenzurna oblast predstavo dovolila ali prošnjo zavrnila. Zaradi takih razmer je studiralo leta 1928. nad 2000 beloruskih akademikov v emi- graciji.

Zato je ostala narodna pesem Beloru- som na Poljskem njih najčrnejša zvrst nacionalno-kulturne manifestacije. Ta pesem poje predvsem o strganem kmetu, razpadajoči koči, skozi katero piha veter ter o življenju pod skupno streho s kravo, ovco in psom...

O življenju beloruskega naroda v Sov- jetski zvezi vemo prav tako malo. Po 1. 1917. so vstopili v belorusko književnost tam živeči pesniki Konstantin Mickevič (Jakub Kolas), Cisca Hartny, Čarot, vod ja te narodne literature pa je Ivan Luce- vič.

VOJNA IN LITERATURA

Vojna, ki je znova zajela Evropo in o kateri sedaj še nihče ne ve, kako se bo dalje razvijala in kako se bo končala, bo močno vplivala zlasti tudi na umetniško življenje; in seveda tudi na literaturo. V državah, ki so v vojni, je bilo mnogo li- terarnih poklicanih pod orožje in bo tako njihovo literarno delo za dolgo onemo- gočeno. Oni pisatelji, ki so ostali doma, se pa bodo morali »preusmeriti«, ako bo- do hoteli ostati aktualni. Zlasti Nemčija in Francija nam dokazujeta, da se je tudi njuno literarno izživljanje pričelo že v »militarizirani«, to se pravi, da je spet v modi vojna literatura. Posebno vojna liri- ka je že v »buinem cvetju«. Ta dela so seveda navadno precej pod ravno res- nivalitete literature, vendar imajo svoj poseben pomen, ki obstaja v duhovnem pripravljaju in bodrenju čitajočega ob- činstva. Tudi v literaturi se vodi vojna, ne samo na fronti; tudi tu so potrebne »vojenave« moralnih sil naroda. Sicer je pa za svetovna vojna pokazala, da lite- rarna produkcija zaradi boljše kvantita- tivno ne trpi veliko. V vojnem času čitajo ljudje celo veliko več, kakor v mirnem. Tudi vojaki na fronti čitajo navadno prav mnogo. Pariške založbe zato niso prav nič omehkale svoje aktivnosti in tudi vse francoske revije izhajajo nemoteno da- čno bo pa vojna vplivala tudi na litera- turo nevtiralcev, ki se bo gotovo v do- glednem času vidno preusmerila.

kor poročajo zagrebški listi, rojstna hiša velikega hrvatskega romantičnega pesni- ka generala Petra Preradovića v vasi Gabrovici v bližini Virovitice še stoji. Na njej je vzjdana spominska plošča, ki je bila odkrita na slovesen način pred 30. leti. Njegov potomec istega imena je pa sedaj znan komediograf. Nekatera nje- gova dela so bila igrana tudi že na slo- venskih odrih.

k Razstava likovnih umetnic v Zagre- bu podaljšana. Kakor smo že poročali, je bila v Zagrebu prirejena razstava del Kluba likovnih umetnic, na kateri so s 350 deli zastopane hrvatske, srbske in slo- venske slikarke ter kiparke. Razstava je sedaj podaljšana do 1. oktobra.

k Sodobna nemška likovna umetnost. Dr. E. K. opisuje v švicarskem »Bundu« svoje vtise z letošnje poletne razstave nemške sodobne likovne umetnosti v Monakovem in pravi, da je bil globoko razočaran. Sodobno nemško slikarstvo in kiparstvo je brez poleta in samo tek- movanje v tehniki. Pod tehnično plastjo del se duši vse, kar naj bi bilo resnično umetniško. Zato je ta umetnost suha, hladna in dolgočasna. Nad njo se ne bi mogel izven Nemčije nihče navduševati. Le prav majhno so izjeme, ki se oddalju- jejo od oficijelne usmerjenosti, vendar brez resničnega poguma.

Mariborsko gledališče

Sobota, 30. sept. ob 20.: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Premiera. Slav- nostna otvoritvena predstava. Pred predstavo govor g. dr. M. Šnuderla. Nedelja, 1. oktobra, ob 20.: »Veriga«. Premiera. Ponedeljek, 2. okt.: Zaprtó. Torek, 3. oktobra, ob 20.: »Celjski grofje«. Premiera.

Nuščeva komedija na praškem odru. V gledališču Vlaste Burijana v Pragi igrajo že nekaj časa z uspehom komedijo velikega pokojnega srbskega komedio- grafa Nušiča »Vse za denar«. Rojstna hiša Petra Preradovića. Ka-

ISODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA ROMAN 27

»Samo poslušajte!« pravi Švala. V zvončkanje slapa, v zvonjenje va- rova, v mrmranje votline, ki jo je nenado- ma preplavila voda, se je mešal včasih tudi drugačen glas, nežen, do srca sega- juč zvočen glas — to je bilo zvenjenje kristala samega, glas tega velikega oto- kja iz kristala, ki je obenj zadeval prst njegov kakor ob kako »muzikalčno čašo«. Glas je glasno štrbunknilo, kakor da se bil pognal v morje kak ljukenj; to je pomenilo, da se je odločil kos ledu in padel v valove. Plezala sta brez težkoč navgor in z vrha sta videla vse okrožje Fjorda pred seboj, kakor ga doslej še noben človek ni videl. Skarsstöd je bil kakor majhna pi- čala na obali. Flaty je prav tako ostale skale. In v daljini modrimi, prav tako ostale skale. In v povsod sama tišina, nobenega glasu. Čez nekaj časa sta se vrnila v dolino — toda Švala je odplul. Ni ga bilo.

tronutka ni izgubil; naglo je vrgel s sebe jopico in čevlje in se pognal v vodo. Švala je vedela, da čoln ne more biti daleč in da ga samo zato ne vidi, ker ji je zakrival pogled leden izrastek. Čoln je mogoče samo nekaj metrov proč; da- leč nikakor ne more biti. Videla je, kako je plavalčeva glava izginila za vogalom ledu — potem je čakala brej najmanjšega strahu in nemira. V svojem življenju sploh še ni spoznala čustva strahu. — Smrt je spadala k Brejdfjordu, prav ta- ko kakor noč in jutranji svit in sončni sij in galebi. Plavala je v vodi, valovala v zraku, lebdela v megli; vse življenje se je igrala z njo in se še ni bala. Čakala je; in ko je čakala, je poslušala spev ledenika. Dve minuti sta minili — tri — štiri — pet. Pet minut je pod določenimi okolišči- nami strašno dolga doba; in Švala je ne- nadoma občel občutek, kakor da bi ji po- ložil duh ledu svojo roko na srce; prvi- krat v življenju je občutila bojazen — bo- jazen ne zase, temveč za svojega tovari-

Sport

Naši atleti odpotovali v Atene

Kljub mnogim neprilikam je vendarle uspelo naši atletski zvezi, da pošlje svojo ekipo na letošnje jubilejne 10. balkanske igre v Atene, vendar pa je naše moštvo iz različnih razlogov precej okrnjeno, ta- ko so ostali doma Martini, Bručan, Ple- teršek itd. Pod vodstvom dr. Mlinarića so odpotovali atleti Mausar, Kvas, Naber-

nik, Gaberšek, Skušek, Bratovš, Košir iz Ljubljane, Klinar iz Jesenic, inž. Stepiš- nik iz Slov. Bistrice, Schmiederer iz Ma- ribora, Goršek iz Celja, Ivanuš iz Kopriv- nice, Despot iz Splita, Goić iz Bjelovara, Markušić, Hanžeković, Čurčić, Kolnik, A. Kovačević, Krajcar in dr. Narančić iz Za- greba.

s. Poverjenišvo SOLNP-a (službeno). K teknam 1. okt. so delegirani sledeči gg. sodniki: Rapid—Maribor, str. Jenko in Grošelj, Rapid—Maribor (rez.) Jenko, Dra- va—Ptuj Turk, Slavija—Železničar Murko, Gradjanski—Mura, str. Selanac, Mayer- csak, Lendava—ČSK Dolgoš. — Drevi ob 20. plenarni sestanek v Kino kavarni. s. SK Lendava v Dolnji Lendavi bo mesto prvenstvene tekme proti Slaviji-P. odigrala prijateljsko tekmo s ČSK. s. Nemška nogometna reprezentanca bo nastopila 15. oktobra v Beogradu proti Ju- goslaviji.

s. Hašk je umaknil protest proti veri- fikaciji ligaške nogometne tekme Sašk—Hašk, ki se je končala z rezultatom 2:1 za Sarajevčane. s. Naša državna nogometna represen- tanca je od ustanovitve JNS-a do danes odigrala 112 tekem, izmed katerih jih je 47 dobila, 15 remizirala ter 50 izgubila. Razlika golov je 242:250. s. Damski meddržavni atletski meeting Jugoslavija—Madžarska je odpovedan, ker naše atletinje niso pravočasno dobile do- voljenja za potovanje.

Drobne novice

Komasacija zemljišč v Prekmurju

Na Hrvatskem se vrše velike akcije za komasacijo zemljišč kmetijskih posest- nikov, raztresenih po oddaljenih krajih zemljiških občin. V neki vasi pri Osijeku so prekomasirali 1300 oralov zemlje za ceno 200 din po katastrskem oralu. Ob- enem s prekomasacijo se vrši tudi kana- lizacija močvirnega sveta. Pri tej hrvat- ski akciji bi bilo posebno za Prekmurje koristno, če bi se proučile možnosti za komasacijo zemljišč tudi tu ter bi se za- čelo s podobno akcijo. Današnje razme-

re, ki jih je povzročila dosedaj vladajoča navada delitve zemlje po dedičih ter po- manjkanje zemlje, pri katerem so kmet- ski gospodarji kupovali zemljo tudi v skrajno oddaljenih krajih, zahtevajo tudi v Prekmurju komasacijo in to tudi v zve- zi z melioracijo zemljišč. Mnogo močvir- nih predelov bo mogoče izboljšati samo v zvezi s komasacijo ter bi mogli tako nuditi možnost za eksistenco mnogih, ki se danes ubijajo za vsakdanji kruh na tujem.

Mnogo grozdja, malo sodov

Povsod je letos sadje izredno bogato obrodilo. Kdor hodi po podeželju, se mo- ra čuditi, kako gre v mnogih krajih sadje v nič in gnije po raznih jarkih, ker ga ljudje niti pobirajo ne. Vse sode imajo že napolnjene s sadjevcem in povsod je občutno pomanjkanje posode. Marsika- teri posestnik hrani preostale sode za vino, ki ga bo letos tudi zelo mnogo, in zato deli sadje, kdor ga je hoče. Reveži bodo letos prišli na svoj račun, ker jih ne bo nihče podil ali celo streljal za njimi,

če si bo nahrbtnik napolnil s tujim sad- jem. V Halozah zaradi pomanjkanja sodov siromašnejši vinogradniki še kar neobra- no grozdje prodajajo vinskim trgovcem. Seveda imajo pri tem vinogradniki veli- ko škodo, trgovci pa masten zaslužek. Ljudi begajo, da bo vinski mošt po 1.50 dinarjev, zaradi česar še bolj prodajajo neobrane vinske gorice. Vsekakor bi bilo potrebno, da oblast takšno izkoriščanje revnejših vinogradnikov prepreči.

UVOZ ZDRAVIL IZ NEMČIJE

Nemčija je naš glavni dobavitelj zdra- vil. V prvem letošnjem polletju smo uvo- zili iz Nemčije za 16.98 milijonov dinar-jev raznih zdravil, lani v istem času sa- mo za 12.57 milijonov dinarjev.

Gostilničarske pivovarne v Laškem sta izstopila Ignac Banko in Avgust Dolin- šek kot člana pa sta vstopila Karl Ko- vač, lesni industrijec v Starem trgu pri Rakeku, in Franc Kandušer, trgovec iz Mengša.

ORGANIZACIJA GOSTILNIČARSKÉ PIVOVARNE V LAŠKEM

Gostilničarska pivovarna v Laškem je sedaj izvršila že napovedano spremembo pravil. Namen družbe je osnovati lastno sladarno in pražarno, kvasarno, produk- cijo esenc in druge sorodne proizvodnje v Laškem. Pivovarna bo uredila tudi svoje prodajne depoje in si priskrbelo potrebne koncesije. Iz upravnega sveta

SAMOMOR ZARADI NEUSPELEGA POPRAVNEGA IZPITA

Blizu Čakovca se je vrgel pod vlak 19-letni dijak Ivan Matica iz koprivniške okolice. Mladenič je bil na mestu mrtev. Iz njegovega poslovnega pisma so star- ši izvedeli, da je napravil samomor, ker je padel pri popravnem izpitu iz nemške- ga jezika.

Življenje brez cilja ni nobeno življenje.

ša. »Nekaj se mu je zgodilo.« Misel jo je zadela kakor mrzel sunek vetra, in zdelo se ji je, da je sonce ne- nadoma ugasnilo in bi svet okoli ležal v globoki senci. Ali ga je ledena voda, ki obdaja ledenik, omrtvila? Minuta za minuto je minevala. Gotovo se mu je nekaj zgodilo. Če bi našel čoln, bi brez težave splezal nanj in bi bil že davno nazaj. Ravno pripravljala se je, da skoči tudi ona v morje, ko zasliši udarce vesel, in v naslednjem trenutku se je prikazala ko- nica čolna za vogalom. Ericsson je bil moker, da je vse kap- ljalo od njega in videti je bil kakor nekdo, ki ima za seboj hudo pustolovščino; pri- slonil je čoln tesno k ledeniku in Švala je skočila vanj. Komaj so se njene noge dotaknile desek, se je nagnila naprej in položila roko na njegovo ramo, kakor da bi se hotela prepričati, da je resničen in živ pred njo. Zgib je govoril živahneje kakor beseda. »Čoln je odgnalo od ledenika, in v mr- zli vodi sem že mislil, da me bo koncc. Potem pa sem prišel iz območja hladne vode. In potem sem splezal na čoln.« je povedal Ericsson.

Švala je vrgla njegovo obleko v čoln, preden je sama skočila vanj, toda oble- kel se ni. »Nazaj bom veslal,« pravi Ericsson. Tako se bom ogrel in posušil hkrati. Puh! Še vedno se mi zdi, kakor da plavam po ledeni vodi.« Na obali ni bilo nikogar. Ko je Eric- son pritrdil čoln, se je ozrl ali bi ne bil kje blizu Magnus; vendar ga ni bilo vi- deti nikjer. Potem je spremil Švalo do doma in se vrnil. Tudi na vrtu in v sušil- nici ni bilo Magnusa. Stopil je v hišo. Za mizo je sedel Magnus in se opira s komolci ter kadil. »Halo!« pravi Ericsson, »ali si že na- zaj? Kakšen je bil lov?« »Slab.« »No, bo pa jutri boljše,« je menil Eric- son, ko je odkladal čepico in si prižigal pipo. Magnus ni odgovoril. »Bil sem zunaj. Gledat sem šel lede- nik,« pravi Ericsson. »Sam?« vpraša Magnus, ki mu je Gun- naisson pred pol ure pripovedoval, da sta se Švala in Ericsson skupaj odpeljala. »Ne,« pravi Ericsson, »v družbi tvoje nečakinje.« (Dalje jutri.)

Zanimivosti

Lepota prinaša srečo in propast

Vsaka žena hoče ostati lepa ter ohraniti mladostno svežino. Danes porabijo ženske za kozmetiko bajeslovne vsote. Premnogim ženskam je lepota prinesla srečo, premnogim pa je tudi uničila vse življenje. O zadnjem nam najzgovorneje priča pretresljiva tragedija, ki jo je morala doživeti zaradi svoje lepote Rosaura Montalboni.

Rosaura Montalboni je živela v Firenci za vladanja Ferdinanda III. koncem 18. stoletja. Nekega dne so jo pripeljali pred tribunal. Bila je oblečena v dolgo haljo, ki ji je segala do gležnjev ter ji zakrivala vse lice, na obrazu pa je imela odvratno mrtvaško masko. Že četrtič je bila obtožena zaradi istega greha — zaradi istega greha — zaradi svoje božanske lepote; kajti kadar koli se je Rosaura pojavila na ulici, je nastalo pretepanje in je zastal promet; isto se je zgodilo, če se je pojavila na oknu. Navdušena množica obožateljev se je zbrala pred hišo in se zazrla v božansko ženo.

Če so ribiči izvlekli iz valov truplo katerega mladeniča, so takoj vsi vedeli, da je obupanec oboževal Rosaura. Če so našli kakšnega viteza prebodenež z ubijalčevim nožem, je prav tako vedel svet, da je kriva tega Rosaurina lepota.

Ko je v Firenci zavladala velika lakota, je masa gladnega ljudstva vdrla v palačo Montalboni, ali takoj, ko se je pokazala Rosaura, je množica prenehala kričati, ter začela poljubovati Rosaurina oblačila in se diviti njeni lepoti. Ljudstvo je iskalo kruh, ona pa jim je dala en sam ljubek nasmešek svojih ustnic in lačni ljudje so se zadovoljni povrnili na svoje domove.

Dvakrat so jo starši, katerih otroci so

se ubili zaradi njene lepote, spravili pred sodišče, ali sodniki so Rosaura vedno oprostili. Tretji slučaj je bil mnogo težji. Državni blagajnik se je ubil, potem ko je razmetal radi Rosaura velike vsote denarja. Božansko lepoto so znova pripeljali pred sodni tribunal. Tokrat jo je sodišče z enim glasom večine obsodilo z žigosanjem na glavnem trgu in z izgonom iz mesta.

Ko so jo pripeljali na Piazza della Signoria, kjer je nameravala biti izvršena obsodba, se je zbrala na trgu množica ljudstva, da bi videla lepo zapeljivko. Ko je krvnik strgal z njenih ramen haljo, da bi z razbeljenim železom vtisnil sramoten žig, ga je njena lepota tako daleč zapeljala, da je namesto vročega železa pritisnil na njena ramena svoje ognjene ustnice. To svoje dejanje je plačal z glavno, vendar pa je Rosaura rešil pred razsodbo; kajti ni ga bilo človeka, ki bi hotel vzgati na telo lepote sramoten žig. Ko je zato zvedel vojvoda Cosimo Medici, je Rosaura pomilostil. Njega je nasledil na prestolu Ferdinand III., ki je imel prijatelja slikarja Lorenca Frascattija. Iznenada pa je Lorencu, ki je bil vedno dobre volje, izginil z obraza nasmehek. Nihče ni vedel, kaj mu je leglo na srce. Da bi razveselil svojega prijatelja, mu je Ferdinand naročil, naj poslika s freskami neko kapelo na obali Arda. Lorencu se je z navdušenjem vrgel na delo. Nekega dne je prišel vojvoda, da bi videl prijateljeve freske. Lorencu je slikal, ter bil tako zaverovan v delo, da ga ni niti opazil. Vojvoda pa se je nemalo začudil, ko je opazil, da zro vanj iz vseh strani angelji z obrazom Rosaura Montalboni. Vojvoda je dal slikarje premazati, kape-

lo zapreti. Rosaura pa je poslal pred tribunal zaradi zapeljevanja mladega slikarja.

Tokrat je morala imeti Rosaura na obrazu mrtvaško masko, da ne bi zasleplila s svojo lepoto sodnikov.

— Ali si ti Rosaura Montalboni, ki je s svojo lepoto zapeljevala staro in mlado? jo je vprašal sodnik.

— Da, je odgovoril izpod maske tožni glas.

— Ali je res, da so moški izgubljali glave, ko so zagledali tvoje obličje?

— Da, se je tožeče oglasila odvratna mrtvaška glava.

— Ali ti je znano število onih, ki so zaradi tebe izgubili življenje?

Na to je mrtvaška glava samo težko

vzdihnila.

— Rosaura Montalboni! Obsojena na dosmrtno ječo, ki jo boš morala preživeti ločeno od ostalih jetnikov. Da te boš zapeljala ječarjev, boš nosila do smrti na obrazu mrtvaško masko.

Ali so pobledela Rosaurina lica, ali je zadržalo srce, ko je slišala strašno obsodbo? Mrtvaška glava je ostala namramična in brez giba kakor popreje.

Ko je čez 38 let umrl Ferdinand III., je pomilostil vse jetnike.

Tokrat so našli v neki celici žensko, ki je bila obsojena na dosmrtno ječo in čelice je pokrivala odvratna mrtvaška maska. Ko so potegnili z njenega obraza masko, so zagledali za njo strahotno otebel in upadel obraz, ki je nalikoval samemu maski.

Bila je to Rosaura Montalboni, ki so pred mnogimi leti obsodili na strašno ječo, ne zaradi zločina, ampak zaradi njene nenavadne lepote...

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za eno besedo je 10 par. Družbe preklicati dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi vsak dan znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računalo dvojno. Oglasov, ki enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oglasov in vpslati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11. 409. Pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din

Razno
STANOVANJE
zelo lepo, sončno, dvosobno, kompletno za din 250.—, takoj oddam. Studenci, Kralja Petra c. avtobusna postaja, trgovina Kraser. 9301-5
STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam takoj mirni stranki. Šolska 4. Pobrežje. 9302-5
DVE STANOVANJI
soba in kuhinja, se odda. — Slomškova 13. Pobrežje. 9304-5
STANOVANJE
lepa soba in kuhinja, v novi hiši se takoj odda. Kralja Petra c. 148. Studenci. 9305-5
Stanovanje
2 sobi, kuhinja, ter 1 soba s kuhinjo z vsemi pritliklinami in vrto v Studencih se odda Vprašati Sodna ul. 23. Kraiz 9310-5
STANOVANJE
oddam takoj. Vojašniška ul. 5 9314-5
STANOVANJE
dve sobi in kabinet, se odda. Soklič, Gregorčičeva 24. 9317-5
Sobo odda
OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhodom oddam boljšemu gospodu. Zolgerjeva ul. 10. 9292-7
SOBO
prazno, poseben vhod, takoj oddam. Miklošičeva 2. prtlj. 9298-7
SOBO
s štedilnikom oddam takoj. Studenci, Ciril-Metodova 17. 9306-5
SOBO
čedno opremljeno, oddam. — Smoletova ul. 8-I. 9309-7

Stavka glasbenikov pred 2247 leti

Letu 308. pred Kristom je bila trobentačem v Rimu odvzeta stara pravica, po kateri so bili slovesno pogoščeni v dvorani Jupiterjevega svetišča. To je godce tako razjezilo, da so se izselili in Rimljani niso mogli najti niti enega trobentača za svoje žrtvene svečanosti. Pričeli so se z godci pogajati, a brez uspeha. Zato so se poslužili zvijače. Triburski meščani so povabili stavkujoče trobentače na svoje domove, kjer naj bi jim trobili pri

večerji. Poznavajoč njihovo željo, so jih tako napili, da so bili kmalu nezavestni. Tedaj so jih Tiburčani po dogovoru z Rimljani naložili na vozove in odpeljali v Rim. Ko so se zjutraj prebudili, so se nemalo začudili, da so spet v Rimu in sredi veselo jih sprejemajočih Rimljanov. Godci so dobili spet staro pravico do pogostitve, ki se je razširila celo kar na tri dni.

Kdo je svetovno znamenit?

Za presojo, kdo je svetovno znamenit, ni odločilen noben leksikon ali seznam znanih osebnosti, ampak sta odločilni po mnenju evropskega zahoda samo dve instanci: gospod Grevin v Parizu in gospa Toussand v Londonu, odnosno bolje njuni nasledniki, ki vodijo sedaj obe znameniti zbirki voščenenih figur, o katerih je čisto govora po svetovnem tisku. Saj sta ti dve ustanovi prav tako znameniti, kakor so znameniti oni pokojniki ali sedanjki, ki stoje tam ponarejeni iz voska v

naravni velikosti in s točno fiziognomijo njihovih obrazov. Človek, ki ga uvrstijo med Napoleona in Wellingtona, cesarja Viljema, carja Nikolaja II., Pasteurja, Rodina ali pa znamenite zločince Landraja, Blaubarta itd., se lahko ponaša s tem, da je njegovo ime znano res po vsem svetu. Seveda prihajajo v ti dve galeriji tudi znameniti filmski igralci in igralkice. Prav v zadnjem času sta se pridružila že tam stoječim filmskim zvezdnikom še Norma Shearer in Spencer Tracy.

Dežela, kjer ženska ne velja za človeka

V notranji Mongoliji leži dežela Tajutov. Ruski raziskovalci, ki so se pred kratkim vrnili od tam, poročajo, da nikjer na svetu ne zavzemajo ženske tako nizkega družabnega položaja kakor pri tem plemenu. Zaničevanje ženske spola gre tako daleč, da se ženske ne smejo niti naučiti govornice moških, ampak se morajo posluževati drugačne, bistveno primitivnejše govornice. Če zasačijo žensko pri poizkusu, naučiti se moške govornice, jo obsodijo na smrt. Ker pa so neizogibni primeri, ko ima Tajut tudi ženi kaj povedati, a je naravnost ogovoriti ne sme, ker bi bil takoj izobčen iz plemena, mora storiti to po ovinkih. On pove z znamenji kakor mutec svojo željo drugemu moškemu, ženska pa mora tedaj z njegovega obraza znati razbrati, kaj oni želi. Da bi si ženska kdaj upala nagovoriti moškega, to je tako izključeno, da za tak primer niso niti predvidene kake kazni. Ženska pri Tajutih

splah ne velja za človeka in je kot kaka žival izročena moškemu na milost in nemilost.

LEV ODGRIZNIL ROKO SVOJEMU KROTILCU

V Leskovcu je bila te dni menažerija Branka Nenadovića. V veliki kletki je bil tudi lev »Paša«, ki ga je ukrotil in negoval znan levji krotilec Ibrahim Gališa. Ko je mož razkazoval krotilsko umetnost pred številnimi gledalci, je zver nenadoma pobesnela in odgriznila krotilcu roko. Seveda je nastala strahovita panika, ki se je podela, ko so leva ukrotili. Gališo so prepeljali v bolnišnico.

Iznajdljivost. — Veš kdo je znašel visoke ženske pete? — Ne. — Neko mlado majhno dekle, ki so ga gospodje stalno poljubljali na čelo!

restavracija „Zamorec“
v Gosposki ulici 30 v Mariboru. Zahvaljujem se vsem gostom ki so posečali mojo bivšo restavracijo „Slon“ na Aleksandrovi cesti v Mariboru in se cenj. občinstvu toplo priporočam, da mi še vnovič prej ohrani svojo naklonenost, ker hočem v novo prevzeti restavraciji „Zamorec“ vse svoje goste v polnem obsegu zadovoljiti. Marija Emeršič, restavratorka „Zamorec“ v Gosposki ulici 30.
Časopisni papir
zelo ugodno na o oddaj
v uprav „Večernika“